

Gabriela BLÁHOVÁ, *Letovice 1613*, České Budějovice 2019 (= Bakalářská práce, Historický ústav, Filozofická fakulta, Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích), 56 s.

Posudek vedoucího bakalářské práce

Komplikované náboženské poměry v předbělohorských českých zemích se zrcadlily také v podobě farní sítě, představující nejnižší rovinu soudobé církevní správy. Přestože zeměpanské normy se opakovaně snažily zachovat status quo v příslušnosti jednotlivých far k té konfesi, k níž se v době vydání nařízení hlásil její duchovní správce, v praxi, ať již v souvislosti s reformací nebo protireformací, naopak často docházelo k přechodu fary z područí jedné církve do sféry jiné konfese. Jedním z nástrojů, jimiž se šlechtici jako pozemkové vrchnosti a současně držitelé patronátního práva k farám na svých panstvích těmto turbulencím snažili bránit a naopak zaručit, že příslušná farnost má v budoucnu zachovávat věrnost jimi preferované konfesi, patřilo vydávání privilegií, v nichž zejména stoupenci reformace garantovali, že i za jejich potomků a budoucích držitelů panství bude v kostelích zachován stejný ritus jako v době vydání listiny. Některé vrchnosti šly ještě dále a v listinách patronátní právo převáděly na městské rady svých vrchnostenských měst a městeček, ovšem opět za podmínky udržení kontinuity příslušné konfese. Přestože v současné době je známo přibližně šedesát takových listin, podrobnější pozornost jim zatím věnována nebyla. Stranou zájmu tak stojí také otázka, jak na vydání takové listiny reagovaly městské rady obdarovaných měst, například zda ho aktivně (spolu)inicipovaly či jak posléze v praxi vykonávaly dohled nad konfesní disciplínou v městské obci.

Odpověď na uvedené otázky nabízí pamětní kniha založená roku 1613 v jihomoravských Letovicích. Podnětem k jejímu založení se totiž evidentně stalo vydání listiny, kterou v prosinci uvedeného roku publikovali majitelé panství Jindřich Václav z Thurnu a Regina Juliana z Hardeku, v níž převedli kolaturu k tamnímu farnímu kostelu sv. Prokopa na městskou obec s podmínkou, aby v něm nadále působil duchovní dodržující Augsburskou konfesi z roku 1530. Spolu s tím vydali evangelický církevní řád, který se však nedochoval. Z podnětu letovické městské rady založená kniha obsahuje ve svém úvodu kromě opisu privilegia ještě soupis důchodů náležející faráři, inventář farního kostela a opis starší vrchnostenské normy z roku 1561. Spolu s tím došlo roku 1613 ještě k reformě letovického literátského bratrstva, kterou doprovodilo doplnění staršího řádu kostelních zpěváků. Uvedený korpus písemností se stal tématem bakalářské práce.

Gabriela Bláhová nejprve v kompilativně pojatých kapitolách představila dějiny Letovic ve zkoumaném období. Následně se s oporou ve studiích Františka Hrubého, ale také Jiřího Justa a Dalibora Janiše zabývala luterskou reformací na Moravě. V komplikovaných poměrech, jež v předbělohorské době v markrabství panovaly, se jí podařilo zorientovat jen částečně, takže tato kapitola, zejména zásluhou některých zkratkovitých, ne zcela přesných či problematických formulací vyznívá poněkud rozpačitě. Kompilativní charakter má i kapitola věnovaná Thurnům a jejich moravskému působení, napsaná opět s oporou ve studiích Františka Hrubého.

Vlastní autorčin přínos pak představuje čtvrtá kapitola věnovaná situaci v Letovicích roku 1613. Studentka se spíše popisným způsobem vypořádala s listinou převádějící patronát na městskou obec, novým řádem pro letovické literáty, inventářem farního kostela, soupisem farních důchodů i vrchnostenskou normou. Zvoleným postupem dokázala z uvedených písemností vytěžit všechny podstatné informace o událostech, k nimž v Letovicích roku 1613 došlo a které měly velký význam pro kontinuitu luterské reformace ve městě. Další interpretační možnosti, které nabízela komparace s obdobnými písemnostmi dochovanými pro další, zejména moravská vrchnostenská města, ale využila jen v omezené míře. Opis listiny pořízený do pamětní knihy (originál se nedochoval) a inventář letovického farního kostela tvoří cenné přílohy předkládané bakalářské práce.

Předloženou bakalářskou práci doporučuji k obhajobě a z uvedených důvodů ji navrhuji hodnotit stupněm **velmi dobře**.

Jindřichův Hradec, 15. srpen 2019

doc. PhDr. Josef Hrdlička, Ph.D.